

Links Coen Schelfhorst (Manager Efteling Golfpark), midden Gerard Ruhe (greenkeeper) en rechts Jan Winter (hoofdgroenkeeper).

Committed to Green: Weinig beperkingen, veel mogelijkheden

De eerste initiatieven voor het Committed to Green certificaat dateren van tien jaar geleden.

Inmiddels zijn de eerste drie banen gecertificeerd. Groen en Golf sprak met de beheerders van 'Efteling Golfpark' over de manier waarop zij dat hebben aangepakt.

TEKST EN FOTO'S: MARTIN SMITS

Golf is meer dan alleen een balletje slaan. Een golfbaan is behalve een sportveld vooral ook een natuurgebied. Spelers genieten van het spel, maar ook van de natuur. Om het ecologische element een zwaarder accent te geven en ook onderdeel te maken tot het beleid op de baan is het Committed to Green (CtG) certificaat ontstaan. Committed to Green begon in 1994 met de oprichting van een Ecology Unit door de EGA. Dat is gesteund door de Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews en de PGA European Tour. Voor de ontwikkeling van het programma kwam er financiële ondersteuning van de Europese Commissie. Omstreeks 1997-1998 is CtG

in de praktijk gebracht. Dit jaar zijn in Nederland de eerste drie banen gecertificeerd. Dat zijn de Oosterhoutse, de Batouwe en de Efteling. Bij enkele andere banen is de erkenning inmiddels zo goed als rond. Het project wordt getrokken door de Commissie Greenkeeping van de NGF. Lia van Hagen is in die commissie degene die wat CtG betreft, vooral de karrekt. Zij is ook de auteur van de in 2003 verschenen handleiding 'Committed to Green van de NGF'. Tot 2003 maakten tien clubs deel uit van de pilotgroep. Na 2003 zijn er nog 22 clubs bij gekomen.

Vrijheid

Committed to Green roept vaak het beeld

op van biologisch beheer waarin de gangbare manier van beheer op de baan helemaal om moet. "Dan mogen we zeker niks meer, of wordt de baan gesloten als een zeldzame plant wordt gevonden" is volgens Lia van Hagen vaak een eerste reactie van greenkeepers. Niets is minder waar, want CtG houdt in dat alles wat volgens de wet is toegestaan, ook mag worden toegepast. De kunstmeststrooier hoeft dus niet in de mottenballen. Simpel gezegd is CtG meer een planmatige aanpak van datgene dat eigenlijk iedere greenkeeper en speler op de baan graag wil. Namelijk daar waar mogelijk de natuur zoveel mogelijk ontzien en de natuurlijke elementen van de baan

versterken. De manier waarop dat wordt gerealiseerd, is per baan verschillend. Een baan op een droogtegevoelige Brabantse zandgrond heeft immers een andere natuur dan die op Betuwse klei. CtG stelt daarom ook geen dwingende voorschriften, maar geeft richtlijnen. En of daar voldoende in wordt bereikt, wordt na verlening van het certificaat om de drie jaar door een 'audit' opnieuw vastgesteld.

De praktijk

Om te horen wat CtG in de praktijk betekent en wat er aan te pas komt om het certificaat te verkrijgen, bezocht Groen&Golf het Efteling Golfpark. Die werd in juni van dit jaar gecertificeerd. Efteling Golfpark is tien jaar geleden aangelegd. Dat viel samen met het ontstaan van CtG. De Efteling heeft van begin af aan CtG in de opzet van de baan meegenomen. Een Milieu Effect Rapportage moest er dus sowieso komen, net als de afstemming van de activiteiten op het bestemmingsplan. Dat zijn twee onderdelen die horen bij de inventarisatie waar de weg naar CtG na het opstellen van een intentieverklaring mee begint. Manager Coen Schelfhorst noemt twee belangrijke redenen om deel te nemen aan CtG. Ten eerste om datgene wat je wilt bereiken, namelijk de baan wat natuurelementen betreft, zo aantrekkelijk mogelijk maken, passend in het landschap en bij de eigenschappen van het gebied ook planmatig vastleggen en uitvoeren zodat het niet ongemerkt een ondergeschoven kindje wordt. En ten tweede ook ter bevordering van de uitstraling naar buiten. Jan Winter, sinds twee jaar hoofdgroenkeeper op Efteling Golfpark ervaart dat CtG geen belemmeringen oplegt bij het beheer. Maar er wordt bijvoorbeeld wel minder kunstmest gebruikt. Zo'n 70 - 80 kg zuiver N per hectare. Dat wordt aangevuld met biologische meststoffen. Een- of tweemaal per jaar wordt er ijzersulfaat gebruikt om het gras af te harden en minder vatbaar te maken voor ziekten. Ook de Efteling heeft ziekten in zijn gras, maar niet meer dan op andere banen.

Flora en fauna

Greenkeeper Gerard Ruhe heeft het CtG-traject op Efteling Golfpark van begin af aan mee gemaakt. De grootste klus is de inventarisatie van flora en fauna en het

Al enkele jaren geleden plaatste de Efteling een zwaluwwand. Dit jaar nestelden voor het eerst 11 paartjes oeverzwaluw. Volgend jaar komt er een ooievaarspaal. Dit jaar werden er vleermuizen gezien, dus mogelijk dat een vleermuiskelder er ook nog een keer van komt.

bijhouden van hoe zich dat ontwikkelt. Na de inventarisatie komt het formuleren van het natuurbeheerplan en het formuleren van streefbeelden. Hoe is het en waar willen we heen? Dat is best een lastige klus omdat er specifieke kennis aan te pas komt. De Efteling maakt daarbij gebruik van verschillende vrijwilligersorganisaties. Daar kan een professioneel bureau voor worden ingehuurd of, zoals in het geval van de Batouwe en de Oosterhoutse, de hulp van de Agrarische Hogeschool Den Bosch. Die heeft CtG nu ook in zijn greenkeeperopleiding opgenomen. Maar lokale werkgroepen van het IVN (landelijke vereniging voor natuur en milieu-educatie) zoals een plantenwerkgroep, vogelwerkgroep of de vlinderstichting zijn belangrijke vrijwilligersorganisaties waar bijvoorbeeld de Efteling gebruik van heeft gemaakt. Die adviseerden dan ook bij het aanbrengen van beplanting die helpt om het streefdoel te bereiken. Praktische dingen als waar moeten de nestkastjes hangen en hoe moeten die er uit zien. En ook bij de Efteling blijkt dat de inspanningen zijn vruchten afwerpen. De Efteling heeft bijvoorbeeld bij een van de vijvers een zwaluwenmuur gebouwd. De eerste jaren was er geen zwaluw te zien, dit jaar nestelden er 11 paartjes. Bij de eerste inventarisatie werden er 20 vliedersoorten geteld, nu zijn het er 40. Maar het blijft de natuur die bepaalt. "Die kun je niet dwingen..." stellen de greenkeepers van de Efteling ook heel terecht vast. Zo wordt er het ene jaar een zeldzame orchidee gevonden en dan zie je die

zomaar twee jaar lang niet meer. Vorig jaar werd er voor het eerst een ooievaar gesignaleerd. Daarom komt er volgend jaar een ooievaarspaal. Constant opletten hoe de natuur op de baan zicht ontwikkelt en daar op inspelen, is de weg naar het succes. Regelmatig doorlichten en samenwerken met specialisten zijn daarin essentieel. CtG is overigens meer dan alleen het beheer van de baan. Het is een *all in plan*. Ook de keuken van het clubhuis en de werkplaats van de greenkeepers bijvoorbeeld worden meegenomen. Bij de Efteling vergde dat weinig extra inspanning omdat er op de expertise en de werkwijze van het pretpark wordt meegelift. Die heeft bijvoorbeeld een eigen voorziening voor gescheiden afval. En wat bij de Efteling een bijzonderheid is die helpt in het streven om de natuur zo goed mogelijk te ontzien, is het helofytenfilter die alle oppervlaktewater inclusief de waterpartijen in het attractiepark voorziet van gezuiverd afvalwater van de gemeente. Geen gevolg van CtG maar wel iets dat in dat kader mooi van pas komt. Zo onttrekt de Efteling geen water uit de bodem en levert op die manier een wezenlijke bijdrage aan het milieu. En naar goed Nederlands gebruik als laatste vraag: "Wat kost het allemaal?". Deels (vrije) tijd van de betrokkenen en met hulp van vrijwilligers schat Winter de gemiddelde jaarlijkse uitgaven voor CtG voor de Efteling op zo'n 1.200 euro per jaar voor het 18 holes golfpark.

Ir. M.C. Smits is freelance journalist mechanisatie, Biddinghuizen.